

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET Alm. del - bilag 1084 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

17. juni 2003

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges i forbindelse med Det Europæiske Råd i Thessaloniki den 19.-20. juni 2003 formandskabets note vedr. et europæisk diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling, 10342/03.

P. H. D. M.

RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION

Bruxelles, den 10. juni 2003 (12.06)
(OR. en)

10342/03

RELEX 229
ENV 333
POLGEN 44

I/A-PUNKTS-NOTE

fra: formandskabet

til: Coreper/Rådet

Vedr.: *Et europæisk diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling*

1. Vedlagt følger til delegationerne et dokument fra formandskabet om et europæisk diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling, der tager sigte på den videre gennemførelse af strategien med henblik på integration af miljøhensyn i de eksterne politikker, der hører under Rådet (almindelige anliggender), der blev vedtaget den 11. marts 2002.
2. De Faste Repræsentanternes Komité bedes henstille til Rådet, at det udtrykker tilfredshed med dette initiativ og især tilslutter sig, at der oprettes et ekspertnet, der skal sikre en bedre informationsformidling om tværgående spørgsmål vedrørende bæredygtig udvikling og integration af miljøhensyn i de eksterne forbindelser.

Et europæisk diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling

1. Dagsordenen for bæredygtig udvikling. Nye behov og udfordringer

De udfordringer, som de europæiske holdninger stod overfor på verdensstopmødet om bæredygtig udvikling (WSSD) i Johannesburg, har peget på en mangel i EU's udenrigspolitik med hensyn til diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling. Økonomisk og social udvikling og miljøbeskyttelse står centralt i fredelig sameksistens og samarbejde mellem folkeslag, og den globale dimension indebærer ikke kun muligheder, men også udfordringer for det internationale samarbejde, hvorfor et miljødiplomati kan være dels et redskab til at fremme samarbejdet om miljø og bæredygtig udvikling, dels et redskab til at lette en global krise. Et diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling kan være hjørnestenen i en proaktiv politik og en politik, der bringer folkene nærmere hinanden.

Miljø og udvikling blev sat øverst på den internationale dagsorden på topmødet om jorden i Rio i 1992. Rio-paradigmet, der var bæredygtig udvikling, blev overskygget af diskussioner om globalisering, den nye verdensorden og problemerne med den økonomiske krise, der begyndte med de økonomiske problemer i Japan, finanskrisen i 1997 og de sydøstasiatiske tigres sammenbrud og siden bevægede sig til Nordamerika og Vesteuropa. Et af de vigtigste resultater af WSSD i Johannesburg i 2002 var, at dagsordenen blev tilpasset efter det internationale samarbejde.

De internationale møder i de seneste år - Verdenshandelsorganisationen (Doha, 2001), Økonomisk Verdensforum (New York, 2002), Socialt Verdensforum (Porto Alegre, 2002), finansiering af udvikling (Monterrey, 2002) og WSSD (Johannesburg, 2002) - har vist, at fattigdom er knyttet til naturressourcerne, og at sikkerhed i bred forstand er uløseligt forbundet med mulighederne for økonomisk, social og miljømæssigt bæredygtig udvikling. Der er seks hovedgrunde til, at miljø og bæredygtig udvikling er knyttet til sikkerhed på regionalt og globalt plan.

- Knappe ressourcer kan potentielt give anledning til konflikt. Det sociale og demografiske pres i et land kan forstærke indvirkningen på miljøet og kan forårsage migrationsstrømme på grund af utilstrækkelige eller knappe naturressourcer.
- Krige og konflikter påvirker miljøet på en måde, der går på tværs af landegrænser og kan have følger for et meget større område.
- Miljødelæggelse eller -forringelse efter ekstreme vejrforhold, krige og konflikter bremser den økonomiske og sociale udvikling og forringer mulighederne for opbygning af fred og stabilitet i de berørte områder.
- Fattigdom og marginalisering, både af befolkningsgrupper i et land og af hele lande, udgør også en potentiel konfliktrisiko.

- Reduktion af grænseoverskridende forurening og beskyttelse af fælles naturressourcer kan udgøre lavtprofilerede politiske spørgsmål mellem nabolande, som et bredere samarbejde kan bygges på.
- Bæredygtig udvikling og forvaltning af fælles ressourcer bør behandles som en del af de forskellige fredstraktater, samarbejdserklæringer og andre aftaler, der fremkommer ved en bilateral og multilateral diplomatisk indsats.

Eksterne anliggender vil i stadig højere grad komme til at dreje sig om de spændinger og svære valg, der opstår på grund af manglende økonomiske og sociale muligheder og miljøpres og konkurrence om ressourcerne. På den ene side gør problemernes globale dimension et internationalt samarbejde nødvendigt, og på den anden side kræver det voksende interesseområde, som vi deler uanset nationalitet, at der findes nye former for engagement og forhandling. Et miljødiplomati kan være et ledende princip i både god forvaltningspraksis og udenrigspolitik. Det græske formandskab vil stille mod at fremme et europæisk diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling.

2. De vigtigste elementer i et europæisk diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling

2.1. En fælles ramme

I de seneste år har vi været vidne til en eksplosion i multilaterale forhandlinger om de nye globale spørgsmål vedrørende miljø og bæredygtig udvikling. Der er indført institutionelle rammer med faste sekretariater og ekspertgrupper til støtte for de løbende forhandlinger, hvor de nationale forpligtelser vurderes og justeres på baggrund af ny viden og ændrede forhold. Alt dette kan ses som udviklingen af et system til international styring af miljø og bæredygtig udvikling, hvor det forhold, at økonomiske, sociale og miljømæssige spørgsmål bliver stadig mere komplekse, afspejles i forhandlingsstrukturen.

Desuden har forhandlingerne været yderst tidkrævende, fordi det nuværende system omfatter langvarige koordineringsprocedurer, der ofte gennemføres samtidig med forhandlingerne.

Vi mener, at det kunne gavne mulighederne for hurtigt at finde effektive løsninger, hvis der oprettes en fælles aktionsramme, der kan fremme EU's idealer, interesser og perspektiver vedrørende miljø og bæredygtig udvikling på mellemlang og lang sigt, såvel i bilaterale som i multilaterale aftaler og som led i en bredere europæisk udenrigspolitik.

Denne fælles ramme kunne i første omgang ses som et net, hvor udpegede eksperter eller diplomater kan kommunikere med henblik på at udveksle oplysninger og idéer om tværgående emner vedrørende bæredygtig udvikling og integration af miljøhensyn i bilaterale og multilaterale forhandlinger.

EU erklærer klart i sin strategi med henblik på integration af miljøhensyn i de eksterne politikker, der hører under Rådet (almindelige anliggender), at "... hvis EU skal være den globale leder på dette område, bør det i indsatsen for at fremme sine politikker gøre bedre brug af hele den række af aktiviteter, som dets diplomatiske eller eksterne tjenester og især Kommissionens delegationer og medlemsstaternes ambassader udgør", og vi kunne tilføje "*de relevante afdelinger i udenrigsministerierne*".

Personer, der beskæftiger sig med bæredygtig udvikling og miljø i medlemsstaterne og Europa-Kommissionen, bør deltage i **et net**. Nettet kan sørge for, at hovedkvartererne modtager alle nødvendige oplysninger, således at de kan danne sig en mening om spørgsmålene og give tredjeparterne (lande og/eller internationale organisationer) forklaringer på EU's politikker og holdninger til de pågældende spørgsmål.

Forbindelserne mellem udenrigs- og indenrigspolitik, som et diplomati inden for miljø og bæredygtig udvikling nødvendigvis må bygge på, bringer nye aktører på banen. Hvis der skal findes tilstrækkelige løsninger på de globale miljøtrusler, kræver et miljødiplomati a) et større samarbejde end nogensinde mellem regeringer, internationale organisationer, private virksomheder og alle former for ikke-statslige grupper og b) en tværfaglig tilgang, der rækker ud over det traditionelle diplomati.

2.2. Nettets opgaver

Det foreslåede net af udpegede eksperter eller diplomater i udenrigsministerierne skal ikke udføre opgaver, der overlapper arbejdet i Rådets sammensætninger, organer og etablerede strukturer, hvor den formelle koordinering af EU's holdninger finder sted. Det foreslåede net skal styrke og udnytte udenrigsministeriernes nuværende strukturer og kapacitet i arbejdet med at formidle og gennemføre den eksterne dimension af EU's strategi for bæredygtig udvikling.

På det **politiske plan** skal nettet

- behandle forbindelsen mellem miljø og sikkerhed og sørge for, at der tages fuldt hensyn til miljøfaktorer i konfliktforebyggelse og i postkonflikt-genopbygning, og samtidig samle medlemsstaternes analyser af forbindelserne mellem miljø og sikkerhed i forskellige regioner med henblik på at identificere prioriteter for en mere samordnet aktion,
- bidrage til en større sammenhæng mellem EU's eksterne og interne politikker.

Nettet skal også udføre nogle konkrete og praktiske opgaver og fungere som en mekanisme til bedre kommunikation og informationsudveksling. Derfor skal nettet på det **strukturelle plan**

- sikre, at hovedkvartererne modtager alle nødvendige oplysninger, således at de kan danne sig en mening om internationale spørgsmål vedrørende bæredygtig udvikling og vurdere omfanget og karakteren af miljøhensynene i medlemsstaternes udenrigsministerier,
- give tredjeparterne (lande og/eller internationale organisationer) forklaringer på EU's politikker og holdninger til relevante spørgsmål,
- bidrage til at indføre EU's strategi for bæredygtig udvikling i de tiltrædende lande.

På det operationelle plan skal nettet

- udnytte EU's delegationer, ambassader og missioner bedre til at fremme EU's holdninger i spørgsmål vedrørende bæredygtig udvikling,
- tilskynde de diplomatiske repræsentationer i tredjelande til enten at fortsætte den igangværende dialog om miljø og bæredygtig udvikling eller indlede en sådan dialog, hvis den endnu ikke findes.

3. EU's strategi for bæredygtig udvikling. Resultaterne og de næste skridt

Det Europæiske Råd besluttede på mødet i Cardiff i juni 1998 at udvikle strategier for integrering af miljøet og en bæredygtig udvikling inden for de forskellige politikområder - Cardiff-processen. Forberedelsen af Cardiff-processen begyndte med, at der blev medtaget bestemmelser herom i konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Luxembourg i december 1997. Derefter fremlagde Europa-Kommissionen en meddelelse om de generelle retningslinjer for integrering af miljøhensyn i andre politikker. Stats- og regeringscheferne opfordrede i Köln i juni 1999 Rådet (almindelige anliggender, økonomi og finans samt fiskeri) til at aflægge rapport til dem om integreringen af miljøhensyn og bæredygtig udvikling i deres politiske dagsorden.

Som led i Cardiff-processen vedtog Det Europæiske Råd i Barcelona EU's strategi med henblik på integration af miljøhensyn i de eksterne politikker, der hører under Rådet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) (AGEX). Desuden bestemte Det Europæiske Råd i Göteborg, at AGEX skal koordinere EU's strategi for bæredygtig udvikling.

Der aflægges rapport om resultaterne af nettets arbejde til AGEX til orientering og med henblik på opfølgning. Formandskabet og medlemsstaterne har ejerskabet til hele processen og forvalter den. Hvert formandskab sørger for koordineringen af nettet i fuldt samarbejde med Kommissionen.

Det græske formandskabs initiativ bygger på strategien med henblik på integration af miljøhensyn i de eksterne politikker, der hører under Rådet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser), og understreger, at denne strategi skal følges op på en sammenhængende og rationel måde under særlig hensyntagen til resultaterne af verdensstopmødet om bæredygtig udvikling.

På baggrund af ovenstående vil medlemsstaterne kunne bede Kommissionen om at vurdere nettets funktion senest i juni 2005 og på grundlag af denne vurdering om nødvendigt foreslå en koordineringsordning, der skal sikre kontinuitet i og bedre forvaltning af nettet. Med henblik på at nå frem til en tekst om dette spørgsmål vil formandskabet rejse det på Det Europæiske Råds møde i Thessaloniki i juni 2003.